

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
SERAMİK ANASANAT DALI
Yüksek Lisans Uygulama Raporu

SERAMİK MALZEMENİN TAKİ TASARIMINDA KULLANIMI

Hazırlayan
Alev KERİMİ

Danışman
Doç. Efe TÜRKEK

İzmir / 2019

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans uygulama raporu olarak sunduğum “*Seramik Malzemenin Takı Tasarımında Kullanımı*” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

... / ... /

Alev Kerimi

TUTANAK

Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü' nün 04 / 07 / 2019 tarih ve 16... sayılı toplantısında oluşturulan jüri, Lisansüstü Öğretim Yönetmeliği'nin 3... maddesine göre Seramik Anasanat Dalı yüksek lisans öğrencisi Alev Kerimi'nin "Seramik Malzemenin Takı Tasarımında Kullanımı" konulu uygulama raporu incelenmiş ve aday 15 / 10 / 2019 tarihinde, saat 12.00'da jüri önünde uygulama raporu savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan uygulama raporunu savunmasından sonra dakikalık süre içinde gerek uygulama raporu konusu, gerekse uygulama raporunun dayanağı olan anasanat dallarından jüri üyelerine sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek uygulama raporunun olduğuna oy ile karar verilmiştir.

BAŞKAN

BAŞKAN

*Doç. Dr. Tünel
Yılmaz*

ÜYE

Dr. Ogilvie, M. Anderson

ÜYE

Prof. Yashvir ABL
Yashvir

Janani

ÖZET

“Seramik Malzemenin Takı Tasarımında Kullanımı” başlıklı uygulama raporunun ilk bölümünde, tarihte yaşamış topluluk ve uygarlıkların kültürel yapıları, estetik anlayışları ve teknik becerilerinin takı tasarımına yansması irdelenmektedir. İnsanoğlunun henüz yerleşik yaşama geçmemiş olduğu Paleolitik dönemde diş ve kemiklerden yapılan takılar yaygın şekilde görülürken, tarım ve madenciliğin başlayıp geliştiği Neolitik dönemde metale şekil verilerek yapılmış takıların ilk örnekleri gözükmemektedir. Özellikle Mezopotamya ve Mısır uygarlıklarından kalmış takılarda kullanılan malzeme ve tekniklerin çeşitliliği ve takılarda bulunan işçilik ve tasarım uzmanlığı, bu uygarlıkların çok büyük ve gelişmiş olduğunun kanıtıdır.

Uygulama raporunun ikinci bölümünde, seramik malzemenin takı tasarımında kullanımına tarihten ve günümüzden örnekler verilmektedir. Her ne kadar tarihte seramiğin takıda kullanımına dair çok fazla örnek bulunmasa da Mısır Uygarlığından kalan seramik takı örnekleri çok zengin ve yapımlarında kullanılan teknikler bakımından oldukça gelişmiştir. Bu konuda özel bir konuma sahip olan Mısır Uygarlığının yanı sıra, Pasifik Nikaragua gibi farklı bir kıtada yaşamış olan topluluklar da seramiği takılarda kullanmışlardır. Seramik, Mısır Uygarlığında cam, süs taşları, fayans ve metallerle birlikte çok çeşitli teknikler kullanılarak birleştirilirken, Pasifik Nikaragua’da yaşamış olan topluluklarda seramiğin takı tasarımındaki kullanımı çok daha ilkelidir. 1950’lerde önceki yüzyılın sonunda ortaya çıkan Art Nouveau akımının da etkisiyle takı tasarımında kullanılan malzemenin çeşitliliği artmış ve seramik malzeme takılarda yaygın bir şekilde kullanılmaya başlamıştır.

Uygulama raporunun üçüncü ve son bölümünde, seramik malzeme kullanılarak yapılan takılar sunulmaktadır. Çeşitli seramik malzeme ve teknikler kullanılarak yapılan bu uygulamalarda, seramik malzemenin takı tasarımında sağladığı çeşitlilik ve esneklik vurgulanmaktadır.

ABSTRACT

In the project report titled “Use of Ceramic Material in Ornament Design”, firstly, the reflection of the cultural structures, aesthetic understanding and technical skills of ancient societies and civilizations to ornament design are investigated. While ornaments made of animal teeth and bones are common in Paleolithic Period, before men live in settlements, the first examples of ornaments made by shaping metals are seen in the Neolithic Period, when agriculture and mining have begun and developed. The variety of materials and techniques used in ornaments from ancient Mesopotamia and Egypt witness the greatness of these civilizations.

In the second chapter of the project report, historical and current examples of the use of ceramic material in ornament design are given. Although there are not many such examples in history, the ceramic ornaments from ancient Egypt form a rich collection. Besides the Egypt Civilization, which has a special place in the history of ceramic ornaments, ceramics was used in ornaments in Pacific Nicaragua as well in a very different way than the one in Egypt. While ceramics was combined with glass, jewels, porcelain and metals with various techniques by Egyptians, the use of ceramics in ornament design by the communities in Pacific Nicaragua is much more primitive. In 1950’s with the influence of Art Nouveau movement that had begun in the previous century, materials used in ornament design has diversified, and ceramics has begun to be used in ornaments frequently.

In the third and the last chapter, several ornament works that are made of ceramic materials are presented. In these works that are made using various ceramic materials and techniques, the diversity and the flexibility that the use of ceramic materials provide in ornament design are emphasized.

TEŞEKKÜR

İlk olarak, bu tezin hazırlanışındaki emek ve yardımları için danışmanım Doç. Efe Türkel'e teşekkür ederim. Ayrıca, bu tezin hazırlanmasında gösterdikleri yardımları ve destekleri için değerli hocam Öğr. Görevlisi Pelin Demirtaş Dikmen, dostlarım Sedat Tosun ve Dr. Öğr. Görevlisi Hanieh Mouhebatı'ye, acil ihtiyacım olduğunda laboratuvarı benim için açan Dr. Öğr. Üyesi Pınar Çalışkan Güneş hocama, sorularım olduğunda öğrencilik hayatım boyunca bana yardımcı olan değerli Dr. Öğr. Üyesi Temel Köşeler hocama ve benden desteğini hiç esirgemeyen değerli Prof. Sevim Çizer hocama, başta Anasanat Dalı Başkanımız Prof. Halil Yoleri olmak üzere benim eğitimimde katkıları bulunan bütün anasanat dalı hocalarıma, aldığım kuyumculuk eğitimini seramik alanıyla birleştirmeme vesile olan değerli ustam rahmetli Türkiz Çam'a ve ilgileri için enstitü çalışanlarına teşekkür ederim. Son olarak, başta benden desteğini hiçbir zaman eksik etmeyen, her zaman yanımda bulunan canım annem Birnur Kerimi ve eşim Doç. Seyfi Türkelli'ye olmak üzere, bütün aileme öğrencilik hayatım boyunca gösterdikleri destek ve yardımları için teşekkür ederim.

SERAMİK MALZEMENİN TAKI TASARIMINDA KULLANIMI

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ	ii
TUTANAK	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
TEŞEKKÜR	vi
İÇİNDEKİLER	vii
ŞEKİL LİSTESİ	ix

1.BÖLÜM

TAKI SANATI

1.1. Takının Tanımı	2
1.2. Takının Doğuşu ve İlk Takılar	2
1.3 Takının Tarihteki Yeri ve Önemi	7

2. BÖLÜM

SERAMİĞİN TAKI TASARIMINDA KULLANILMASI

2.1. Seramik ve Tarihteki Önemi	10
2.2 Tarihte Seramik Parçaların Takıda Kullanımı	11
2.3 Günümüzde Seramik Parçaların Takıda Kullanımı	20
2.3.1. Alexander Calder	21
2.3.2 Anna Kiryakova	23
2.3.3 Anna Kitsou	24
2.3.4 Ruth Tomlinson	25

2.3.5 Daisy Choi	26
2.3.6 Joy Bosworth	27
2.3.7 Claire Ireland	28
2.3.8 Türkiz Çam	28
2.3.9 Kutsal Tansel Susam	29
2.3.10 Angeliki Papadopoulou	31

3. BÖLÜM

SERAMİĞİN TAKI TASARIMINDA KULLANILMASI

3.1 Uygulamalar Üzerine Eser Metni	34
3.2 Eser Kataloğu	43
SONUÇ	74
KAYNAKÇA	75
ÖZGEÇMİŞ	

EKLER

EK 1 Türkiz Çam ile Haziran 2007 yılında yapılan röportaj, atölye ve eserler görüntülerinin olduğu video disk

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1- Kemiklerden yapılmış bir başlıkla Beldibi mağaralarında bulunan bir gömüt ...3	3
Şekil 2- Paleolitik dönemde, obsidyenden yapılmış delici alet ve geyik dişinden yapılmış takı.....3	3
Şekil 3- Neolitik dönemin sonlarından altın ve gümüşten yapılmış küpe ve altın plaka (http://www.ime.gr/chronos/01/en/nl/culture/jewellery.html)4	4
Şekil 4- Irak, Arpaciya höyüğünde bulunan Erken Kalkolitik Çağ kolyesi. M.Ö. 5000'lere tarihleniyor.....4	4
Şekil 5- Geç Kalkolitik Çağ'dan dövülerek şekillendirilmiş altın takı. M.Ö. 2500'li yıllara tarihleniyor.....5	5
Şekil 6- Mezopotamya'dan altın kolye ve saç takıları örnekleri.6	6
Şekil 7- Mısır'da Orta Krallık Döneminde (M.Ö. 2500-1560) Mısır Pastasından yapılmış iki boncuklu kolye.6	6
Şekil 8- Cam ve fayanslardan Mısır göğüs takısı. M.O. 1350 yıllarına tarihleniyor. (Türe, 2011: 32)12	12
Şekil 9- Sematauitefnakht'in Ushabti heykelciği. M.Ö. 300'lu yıllara tarihleniyor. (https://www.antiquesnavigator.com)13	13
Şekil 10- Mısır Uygarlığına ait Mısır pastasından boncuklar. ABD'de Metropolitan müzesinde sergileniyor.....14	14
Şekil 11- Tutankhamun'un kakma tekniği ile yapılmış olan kutsal böceği. Dış halkası renkli cam ve yarı değerli taşlarla döşenen takı M.Ö. 1330 yıllarına tarihleniyor. (Gönenç, 2012).....14	14
Şekil 12- Mısır Uygarlığı Orta Krallık Döneminden mühür yüzükler.15	15
Şekil 13- El Rayo'da yapılan kazılarda bulunan boncuklar ve labret (dudak takısı). M.S. 300-800 yılları arasında tarihleniyor.17	17
Şekil 14- El Rayo'da yapılan kazılarda bulunan kulak halkaları. M.S. 300-800 yılları arasına tarihleniyor.....17	17
Şekil 15- El Rayo, Santa Isabel ve Ometepe Adası, Nikaragua.18	18
Şekil 16- Soldaki fotoğraflarda (A, B, C, D), El Rayo'daki kazılarda bulunan dört kolye ucu. Sağdaki fotoğraflarda (A, B, C), Santa Isabel ve Ometepe Adası'nda bulunan üç kolye ucu. M.S. 300-800 yılları arasında tarihleniyor.....19	19
Şekil 17- Santa Isabel'de keşfedilen fayans mühürler. A'daki mühür rulo şeklinde; B'deki damga mühür. M.S. 300-800 yılları arasına tarihleniyor.20	20
Şekil 18- Alexander Calder (1898-1976).....21	21
Şekil 19- Seramik ve pirinç kablodan yapılan kolye. New York'ta Calder Vakfında sergilenmektedir.22	22
Şekil 20- Seramik ve pirinç kablodan yapılan yüzük. New York'ta Calder Vakfında sergilenmektedir. (https://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=92736081?storyId=92736081)22	22
Şekil 21- Porselen halkalar ve gümüş zincirden yapılmış kolye.23	23
Şekil 22- Beyaz pastel renkli porselen toplar ve gümüşten yapılmış kolye ve küpeler. 24	24
Şekil 23- Seramik takılar ve Seramik parçalardan oluşan dantel kolyeler.25	25
Şekil 24- Porselen, oksidize gümüş ve altından yapılmış yüzükler.....26	26
Şekil 25- Gümüş ve porselenden yapılmış küpeler.....26	26

Şekil 26- Oksidize gümüş ve porselen parçadan yapılmış kolye.....	27
Şekil 27- Bosworth`ün Raku seramik, atkı ve sağdaki resimde, bunlara ek olarak, gümüşten yapılmış takıları.	27
Şekil 28- Ireland`ın sığar pişirimli seramik ve gümüş iğneden yapılmış broşu.....	28
Şekil 29- Sağda altın, gümüş ve İznik Çini deseni kullanılmış seramik parça ile oluşturulmuş Kaftan. Ortada Platin ve İznik çinisinden yapılmış yüzük. Solda altın ve İznik çini deseni kullanılarak oluşturulmuş Broş.	29
Şekil 30- Renkli seramik ve pırlantadan yapılan kol düğmeleri. (http://www.tamgakuyumculuk.com)	30
Şekil 31- Çingene kızı mozaik kolye.	31
Şekil 32- Makarnalardan esinlenerek yapılan seramik takı çalışmaları.....	32
Şekil 33- Gümüşün eritilmesi, tel ve levha dereceye dökülmesi, metalin tavllanması, tel ve plaka haline getirilmesi	36
Şekil 34- Parçaya uygun kefesin oluşturulma aşamaları	37
Şekil 35- Uygulamalarda kullanılan seramik malzemeler (2019)	43
Şekil 36- Bahar (2019).....	44
Şekil 37- İnsan	45
Şekil 38- Yakamoz (2019).....	46
Şekil 39- Yörünge (2019)	47
Şekil 40- Gezegenler (2019)	48
Şekil 41- Kötümser (2019).....	49
Şekil 42- Tutunuş (2019)	50
Şekil 43- Seramik Göğüs Takısı (2019)	51
Şekil 44- Yaprak Dökümü (2019)	52
Şekil 45- Buluşma (2019)	53
Şekil 46- Şövalye (2019)	54
Şekil 47- Toprak (2019).....	55
Şekil 48- Üç Mevsim (2019).....	56
Şekil 49- Kadın (2019)	57
Şekil 50- Dünya (2019).....	58
Şekil 51- Dans (2019)	59
Şekil 52- Umut (2019)	60
Şekil 53- Tutsak (2019)	61
Şekil 54- Çırpınış (2019)	62
Şekil 55- Yaşam 1 (2019)	63
Şekil 56- Yaşam 2 (2019)	64
Şekil 57- Işıltı (2019).....	65
Şekil 58- Doğum (2019)	66
Şekil 59- Su Damlası (2019).....	67
Şekil 60- Hayat Ağacı (2019)	68
Şekil 61- Aşk (2019).....	69
Şekil 62- Atmosfer (2019)	70
Şekil 63- Geçmeyen Geçmiş (2019).....	71
Şekil 64- Mucize (2019)	72
Şekil 65- Antik (2019)	73

1. BÖLÜM

TAKI SANATI

1.BÖLÜM

TAKI SANATI

1.1. Takının Tanımı

Takı insanın vücuduna giydirdiği herhangi bir aksesuardır. Bulunduğu toplumdan beslenen ve gelişen takı; toplumun sosyal kültürel ve ekonomik yapısını taşır ve toplumun estetik ve teknik becerisini gösterir.

Takı, aynı zamanda, insanoğlunun toplum içindeki ekonomik statülerini göstermekte kullandıkları bir araçtır. Her ne kadar teknolojinin gelişimiyle birlikte, takı bu özelliğini büyük ölçüde yitirmiş olsa da, özellikle oryantal toplumlarda hala bu amaçla kullanılmaktadır.

Günümüzde takı, daha çok, insanların süslenme amacıyla taktıkları bir aksesuardır. Takı, süslenmenin ötesinde, kullanan kişinin estetik anlayışını, duygularını, düşüncelerini ve yaşam biçimlerini yansıtır.

Takı, insanların inançlarını sergiledikleri ve bazen de tanrıyla iletişim için kullandıkları bir araçtır aynı zamanda. Geçmişten günümüze, takının kullanım amacı ve buna bağlı olarak tanımı bir kişi için her ne olmuş olursa olsun, takı o kişinin toplumdaki statüsünü gösteren bir araç ola gelmiştir: “Takılar aynı zamanda hediye ve sunu olarak kullanılmıştır. Hem tanrılara çeşitli istek ve teşekkürler için sunu, hem de bireylere hediye olarak verilmiştir. Her iki durumda da takının niteliği, sunan kişinin statü ve zenginliğini göstermektedir” (Williams ve Ogden, 1994: 32-38).

Takının geçmişi 30-40 bin yıl öncesine dayanır (Türe, 2011: 11).

1.2. Takının Doğuşu ve İlk Takılar

Günümüzden 30-40 bin yıl öncesinde, buzul çağının son evresinde ilkel sanatın ilk ürünlerinden biri takıdır. İlk örnekleri kemik ve hayvan dişlerinden yapılan yerleşik düzene henüz geçilmemiş Paleolitik dönemde görünen takılardır. Statü farkını belirten süslenme amaçlı kemik ve fildişi boncuklar bu dönemde ilk kez görülür (Türe, 2011: 11).

Şekil 1- Kemiklerden yapılmış bir başlıkla Beldibi mağaralarında bulunan bir gömüt
(Yosef, 1988)

Şekil 2- Paleolitik dönemde, obsidyenden yapılmış delici alet ve geyik dişinden
yapılmış takı

(Aslan, 2006: 166, 186)

M.Ö. 8000-5500 yılları arasında, neolitik çağda, avcılık ve tarımın başlamasıyla yerleşik düzene geçilir. İlk maden örneklerinin görüldüğü kolye ve bilezikler de bu çağda yapılmıştır (Koroğlu, 2004: 14-17). Ayrıca, bu dönemde yapılmış olan, Aksaray ve Diyarbakır Çayönü'nde bulunan kolye örnekleri, hem maden kullanımını hem organik materyal kullanımını göstermektedir (Türe, 2011: 13-21).

Şekil 3- Neolitik dönemin sonlarından altın ve gümüşten yapılmış küpe ve altın plaka
(<http://www.ime.gr/chronos/01/en/nl/culture/jewellery.html>)

Kalkolitik Çağda (M.Ö. 5500-3200), alet yapımında bakır kullanımının artmasıyla birlikte, yerleşik düzende bulunan insanlar metallerin şekillendirildiği atölyeler kurar ve kuyumculuk doğar. Altın ve gümüşün bu dönemde kullanılmaya başlandığı bilinmektedir. Mezopotamya’da M.Ö. 4000’in sonunda, altın ve taşlardan yapılmış takılar bulunmaktadır (Maxwell, 1977).

Şekil 4- Irak, Arpachiyah höyüğünde bulunan Erken Kalkolitik Çağ kolyesi. M.Ö. 5000'lere tarihleniyor.¹
(Türe, 2011: 20)

¹ Şekil 4’teki kolyede bulunan deniz salyangozları kabukları kadın üreme organına benzetildiğinden doğum ve bereket büyüsüyle bağlantılıdır. Siyah boncuklar obsidyenden yontulmuş ve delinmiş, sadece üst ortadaki boncuk bitümden yapılmıştır.

Şekil 5- Geç Kalkolitik Çağ'dan dövülerek şekillendirilmiş altın takı. M.Ö. 2500'li yıllara tarihleniyor.

(<https://www.britishmuseum.org>)

M.Ö. 3000 yıllarında, süs taşı işlemeciliğinin yanı sıra fayans ve camdan imitasyon süs taşları ile boncuk yapımı görülmektedir (Türe, 2011: 15-16). Mezopotamya ve Mısır'da doğan kuyumculuk, Anadolu, Akdeniz ve Ege kıyılarına yayılmıştır. Doğudan batıya yayılan kuyumculuk, yerel zevkler ve beceriler ile harmanlanarak farklı örnekler sunmuştur (Alexious, 1991: 15-27).

M.Ö. 3000 ve 300 yılları arasında, takı tarihinde Mısır kuyumculuğunun özel bir yeri vardır. Bu dönemde, Mısırlılar dövme tekniği ile kabartma desenler yapıp, baskı kalıplar ile desenler oluşturmuşlardır. Cam teknolojisini keşfetmiş, metallerin üzerini emaye tekniği ile cam tozlarını kullanarak renklendirmişlerdir.

Pahalı taşları taklit etmek için renkli fayanslar kullanan Mısırlılar, takının herkes için vazgeçilmez olmasını sağlamış, yaşarken ve yaşamdan sonrası hayat olduğuna inanarak takı kültürlerini ve yaşam biçimlerini gömüleri aracılığıyla geçmişten günümüze taşınmasını başarmışlardır.

Şekil 6- Mezopotamya'dan altın kolye ve saç takıları örnekleri.²

(<https://dailytimes.com.pk/257966/the-history-art-and-culture-of-jewelry/>)

Şekil 7- Mısır'da Orta Krallık Döneminde (M.Ö. 2500-1560) Mısır Pastasından yapılmış iki boncuklu kolye.

(Engin, 2013: 43)

² Şekil 6'da Irak'ın Ur şehrinde keşfedilmiş, Mezopotamya'da M.Ö. 1600 yıllarında altın kullanılarak yapılmış kolye ve saç takıları.

Kayalardan, kemiklerden, kilden, hayvan dişlerinden ve mermerlerden yapılan ilk takıların yanında, değerli metaller, mineraller, taşlar ve renkli camlar da takı yapımında tarih boyunca kullanılmıştır. 1890’larda Art Nouveau akımının oluşmasıyla birlikte, takının sanatsal değeri öne çıkmış ve bir takının değerinde tasarımın ağırlığı artmıştır. (Türe, 2012: 119)

1.3 Takının Tarihteki Yeri ve Önemi

Tarihin her evresinde insanoğlu, inançsal nedenlerle, statü ve kimlik belirlemede ve gösteriş, beğenilme arzusu gibi psikolojik nedenlerle takı takarak veya bedenlerini işaretleyerek süslenmiştir. Süslenme biçimleri zaman ve kültürlerle bağlı olarak farklılık göstermektedir. Bu farklılıklar tarihte yaşamış olan toplulukları ayırt etmekte kullanılan önemli bir etmendir.

Özellikle gelişmemiş toplumlarda, süslenme, büyü, korunma ve ayin gibi inançsal nedenlerle sıklıkla kullanılmıştır. Örnek olarak, Buzul Çağ’ında, takıların yapımında hayvan kemikleri ve pençelerinin kullanımı oldukça yaygındır. Büyü inancında, bu parçalardan yapılan takıları takan avcının gücünün, takıyı oluşturan hayvanın güç, çeviklik gibi özellikleriyle bütünleştiğine inanılır. (Türe, 2011: 14) Günümüzde de takının inançsal kullanımı oldukça yaygındır. Şüphesiz bunun ülkemizdeki en güzel örneği nazar boncuğudur. Nazar boncuğunu kullanan kişinin kötülüklerden korunduğuna inanılır.

Her ne kadar teknolojinin gelişimiyle birlikte, bir kişinin ekonomik statüsünü gösteren araçlar çoğalmış olsa da, takı bu konudaki önemini korumaktadır. İlk çağlarda takıdaki statüyü kullanan malzemenin büyüklüğü, kimi zaman adedi ve rengi belirlerken, altın ve gümüşün keşfiyle kullanılan metalin ve kıymetli taşların değeri, takının toplumdaki statü kimliğini yakından etkilemiştir. Tarihin her döneminde zengin ve soyluların takılarında değerli metal ve taşlar kullanırken, cam pişmiş toprak bronz gibi daha ucuz malzemeler halk arasında kullanılmıştır. Buna ek olarak, takı bir kimlik belirleme aracı olarak da kullanılmıştır ve günümüzde de hala kullanılmaktadır. Kalkolitik Çağda, rahip ve yöneticilerin sosyal ve siyasi örgütlerde statülerini belirlemek için kullandıkları farklı takılar bunun en güzel örneğidir. Yakın tarihimizde ise kral ve

kraliçelerin taktıkları taçlar, padişahların kavukları ve üzerlerinde taşıdıkları değerli mücevherler ve askeri nişanlar bunlara örnek olarak verilebilir.

Her şeyin üzerinde, takının simgesel bir anlamı vardır ve tarih boyunca bu böyle olmuştur. Örnek olarak, Roma İmparatorluğu döneminde, imparatorların başlarına takılan çelenkler bir övgü ve tanrılaştırma simgesi olarak kullanılmıştır (Grasar, 2012). Evlilik ve nişan yüzüğü ilk olarak Romalılar tarafından kullanılmış ve günümüze kadar yaygınlaştırılmıştır.

Tarih boyunca insan duygu ve düşüncelerini, gözlemlediklerini, korkularını, arzularını, hatıralarını ifade edecek birçok yöntem ve araç kullanmıştır. Takı bu amaçla insanoğlu tarafından daha da anlamlandırılmış ve bir ifade aracı olarak sıklıkla kullanılmıştır. Ayrıca taşların ruhsal ve bedensel sağlığa faydalarına inanılmaktadır. Özellikle yarı değerli olan Ametist taşının ruhsal açıdan olumsuz enerjilerden korunmak amaçla kullanıldığı bilinmektedir (Şenocaklı, 2008: 65-67).

Takı, kullanım amacı ve içinde kullanılan malzemeler ne olursa olsun, toplum yaşamında önemli bir yere sahip olmuştur ve insanlık var oldukça önemini koruyacaktır.

2. BÖLÜM

SERAMİĞİN TAKI TASARIMINDA KULLANILMASI

2. BÖLÜM

SERAMİĞİN TAKI TASARIMINDA KULLANILMASI

2.1. Seramik ve Tarihteki Önemi

Yunanca Keramos sözcüğü kil, killi toprak, çömlekçi toprağı ve topraktan yapılmış kap anlamına gelir. Türkçeye bu sözcük seramik olarak yerleşmiştir (Ökse, 1999: 1). Seramik ve seramikçilik toprak hammaddelerinden nesne biçimlendirme bilimi ve sanatıdır.

Seramiğin ilk hammaddesi doğada bolca bulunan, çok ince tane yapılı, koyu kıvamlı, balçık adıyla tanımlanabilecek çamurlardır. Su ve toprağı yoğuran insanoğlu, çamuru pişirdiğinde kırılganlığının azaldığını ve içine sıvı konulabildiğini fark etmiş ve yaptıkları seramik eşyalar ile tarihin izlerini günümüze taşımışlardır (Sevim, 2007: 13).

Seramikler üretildikleri toplumlarda, toplumlar arası iletişimin bir dilidir. Seramiğin uzun geçmişinde işlevsel amaçla yapılan seramik eşyalar günümüz için sanat nesnesi olmuştur. Eski insanların yaşam biçimleri bu pişmiş toprak eşyalar sayesinde incelenmiştir. Mezarlara konulmuş ve kazılarda bulunan pişmiş toprak eşyalar bunun en büyük göstergesidir.

Geçmişten günümüze bozulmadan kalan seramik parçalardan, biz bugün eskinin toplumları arasında, ticaret, göçler, karşılıklı kültürel değişimler, yaşam ve hatta sanat biçimlerine bakarak farklı toplumların gelişmişlik düzeyleri hakkında çıkarımlar yapabilmekteyiz.

Çağlar boyunca gelişim evreleri geçiren seramik, ev gereçlerinden dekorasyona aksesuarlardan mimariye kadar pek çok farklı alanda kendini göstermiştir. Değişik çalışma şekilleri, renk zenginliği, uygulama kolaylığı ve her alanda kullanılabilirliği ile seramik günümüzün vazgeçilmez malzemelerinden biridir (Gönenç, 2012: 262).

Çanak çömlek ile başlayan seramik gelişerek bugünün teknolojisi ile sanattan endüstriye birçok alanda kullanılmaktadır. Seramiği tasarlama ve biçimlendirmede sınır

olmadığı için sanat alanında, disiplinler arası geçişte en çok kullanılan ve tercih edilen malzemelerden biri olmuştur. 19. yüzyılda çağdaş takı tasarımı kavramının ortaya çıkması ile seramik takı sanatı için alternatif bir ifade aracı olmuştur.

Takı üretiminde kullanılan malzemeler içerisinde seramik, yoğrulabilen ve kolay şekillendirilebilen plastik bir özelliğe sahip olması, renk çeşitliliği, renklerin canlılığı ve maliyetinin düşüklüğü sebebiyle tercih edilen bir malzemedir. Her ne kadar, kolay kırılabilir olması bir dezavantaj unsuru olsa da, seramik takı sanatı için zengin görselliği ve elverişli uygulama yöntemleri ile özgün tasarımlara olanak sağlamaktadır.

2.2 Tarihte Seramik Parçaların Takıda Kullanımı

Tarih içerisinde seramik takıyla ilgili en eski örneklerin neolitik çağ ile birlikte karşımıza çıktığı bilinmektedir. Bunun yanı sıra Anadolu medeniyetlerinin birçoğunda seramikten yapılmış takılara rastlanmaktadır. Aynı zamanda pişmiş topraktan yapılmış sırlı ve sırsız boncuk, mühür ve sarkaçlar vardır. (Köroğlu, 2004: 8).

Aşağıda, seramik parçaların takıda kullanımına örnek olarak, Mısır ve Antik Pasifik Nikaragua Uygarlıklarındaki kullanımından kısaca bahsedilmektedir.

Özellikle Mısır’da görülen fayans (üzeri sır ile kaplanmış çini veya seramiğe verilen genel ad) boncuklar sarı, mavi ve yeşil renklerde sırlanmıştır. Sırsız pişmiş toprak boncukların üzerine altın görünümü kazandırmak için yaldız sürülmüştür (Köroğlu, 2004: 8). Bu boncukların ilk örneklerinin M.Ö. 4000 yıllarında Mısır’da yapıldığı bilinmektedir (Nicholson, 1998: 50).

Şekil 8- Cam ve fayanslardan Mısır göğüs takısı. M.O. 1350 yıllarına tarihleniyor.³
(Türe, 2011: 32)

M.Ö. 5000’lerde sırlı keşfeden Mısırlılar buna eşzamanlı olarak, çamur ile sırlı karıştırarak kendinden sırlı bir bünye olan Mısır pastasını hazırladılar ve bu malzemeden “ushabti” adını verdikleri ve ölünün mezarına koydukları küçük heykelcikleri ürettiler (Peterson, 2012).

³ Şekil 8’de bulunan, boynu ve omuzları yaka gibi saran takı kırmızı, sarı, mavi ve yeşil sırlı fayanslarla hazırlanmıştır. Bağlantı uçları lotus çiçeği formunda olan ve Armana’daki bir mezardan çıkarılan takı British Museum’da sergilenmektedir.

Şekil 9- Sematauitefnakht'in Ushabti heykelciği. M.Ö. 300'lu yıllara tarihleniyor.
(<https://www.antiquesnavigator.com>)

Bununla birlikte, Mısır pastası da takı yapımında ve kuyumculukta sıklıkla kullanılmıştır (Peterson, 2012). Mısır pastasını takı yapımında kullanılmasının en önemli nedeni bünyenin kendinden sırlı olması, kolay şekillendirilebilmesi, mavi rengi, ucuz ve dayanıklı olmasıdır.

Şekil 10- Mısır Uygarlığına ait Mısır pastasından boncuklar. ABD’de Metropolitan müzesinde sergileniyor.
(Acartürk, 2012)

Mısır kuyumculuğunda en çok kullanılan teknik, kakma tekniğidir. Emaye tekniğini andıran bu teknikte ince metal şeritler, metal zemine kaynatılır. Desene göre kesilen süs taşları ve renkli fayanslar yuvalara bir tür tutkalla yapıştırılır.

Şekil 11- Tutankhamun’un kakma tekniği ile yapılmış olan kutsal böceği. Dış halkası renkli cam ve yarı değerli taşlarla döşenen takı M.Ö. 1330 yıllarına tarihleniyor.
(Gönenç, 2012)

Mısır Uygarlığında, takıların kullanım amaçları pratik olmasından ziyade simgeseldir. Mesela, ölümden sonraki yaşamlarını güvence altına alabilmek için, mumyalara özel hazırlanmış muska ve cenaze takıları takılır. Sahipleriyle birlikte gömülen takılar ve ruhun terk ettiği bedeni tanınması için, mezarlara konulan heykel ve stellerin boya ile işlenen detayları, kullanılan takıların kullanım biçimi ve takı modasının gelişimi hakkında birçok bilgi vermektedir.

Fayans renkli ve parlak olması nedeni ile Mısır için yeniden doğuşu simgeleyen ve sihirli olduğuna inanılan bir üründür. Bu yüzden doğan güneşin ve yaşamın simgesi olduğuna inanılan skrabe (Kutsal Mısır Böceği) motifi, takılarda sıklıkla kullanılır.

Şekil 12- Mısır Uygarlığı Orta Krallık Döneminden mühür yüzükler.⁴
(Gönenç, 2012)

Tarihte kullanılan seramik takılar üzerine yazılmış çok fazla kaynak yoktur. Mısır, Mezopotamya ve Minos uygarlığında seramiğin takıda kullanımı birbirine benzerlik göstermektedir. Muhtemelen, bunun nedeni bu bölgelerin birbirine çok yakın olmasıdır. Tarihte seramiği takı yapımında kullanmış olan diğer bir uygarlık ise dünyanın diğer ucunda bulunan Nikaragua'dır. Nikaragua'da üretilen seramik takıların tasarımları

⁴ Süs taşları ve fayanstan yapılmış yüzüklerin üzerleri Skrabe motifi ile işlenmiştir. Alt taraflarına mühürler kazılarak kişiselleştirilmiştir.

Mısır uygarlığındakilerden oldukça farklıdır. Bu, Pasifik Nikaragua'daki seramik takı örneklerinin bu uygulama raporunda ele alınmasının en önemli nedenidir.

Antik Pasifik Nikaragua'da süslenme kültürü sosyal kimlikleri öne çıkarmada ve somutlaştırmada önemli bir role sahiptir. Bu kimlikler takdir edilmenin derecesiyle ve cinsiyet, yaş, ekonomik statü, din ve ırk gibi sosyal kimliklerin farklı yüzleriyle ilişkilendirilebilir.

Pasifik Nikaragua'da süslenmek için zümrüt, kemik, deniz kabuğu ve seramikten yapılmış boncuklar, kolyeler ve kulak halkalarının kullanıldığı bilinmektedir. Etnik tarihi kaynaklar takı yapımında altın ve bakır gibi metallerin de kullanıldığını kaydeder (McCafferty, 2010).

1996 yılında Silvio Salgado tarafından El Rayo'da yapılmış Arkeolojik kazılarda birçok boncuk, kolye, kulak halkaları, sırlı taşlar ve camlar keşfedilmiştir. Keşfedilen bu takıların çoğunluğu seramikten yapılmış boncuktur ve El Rayo'da üretildiği tahmin edilmektedir. Bu kazılarda, boncukların kesilerek üretildiği seramikten yapılmış şarnel⁵ kalıplar da bulunmuştur (McCafferty, 2010).

⁵ Kuyumculukta kullanılan metalden yapılan boru.

Şekil 13- El Rayo’da yapılan kazılarda bulunan boncuklar ve labret (dudak takısı). M.S. 300-800 yılları arasında tarihleniyor.⁶
(McCafferty, 2010)

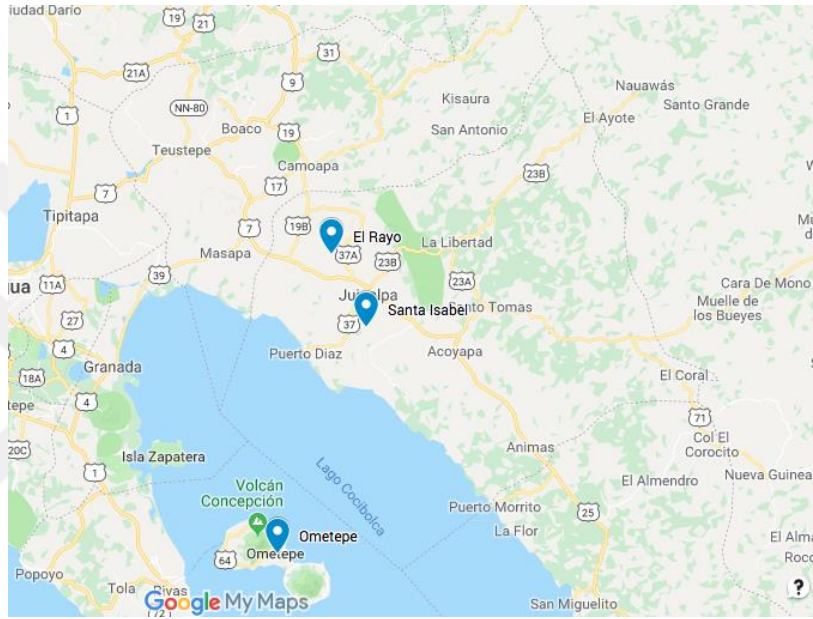

Şekil 14- El Rayo’da yapılan kazılarda bulunan kulak halkaları. M.S. 300-800 yılları arasında tarihleniyor.⁷
(McCafferty, 2010)

⁶ Şekil 13’de soldaki kolye otuz dört tane kemik boncuktan oluşmuştur. Aynı kazıda kemik ve pişmiş kırmızı topraktan yapılmış toplamda seksen boncuk bulunmuştur. Sağdaki labret, seramikten yapılmıştır ve Meksika’da da benzeri labretler bulunmuştur.

⁷ Şekil 14’de bulunan kulak halkaları ince çamurdan yapılmış olup, kahverengi-siyah bir renk ile sırlanmıştır. Et kalınlığı genellikle 1 cm civarında olup, çapları 1-5 cm arasında değişmektedir. Büyüklükleri kişinin yaşı ve ekonomik statüleri ile ilişkilendirilmektedir.

Santa Isabel ve Ometepe adasında da yapılan kazılarda da birçok kakao kapları şeklinde seramik kolye uçları bulunmuştur. Santa Isabel’de bulunan kolye uçlarının içinde, yaklaşık 400 tanesinin kırık seramik kap parçalarına oval veya yuvarlak biçim verilerek yapıldığı gözlemlenmiştir (McCafferty, 2010).

Şekil 15- El Rayo, Santa Isabel ve Ometepe Adası, Nikaragua.
(maps.google.com)

Santa Isabel ve Ometepe adasında bulunan kolyeler, El Rayo’da bulunanlardan farklı özelliklere sahiptir. El Rayo’da bulunanlar, hayvan kemikleri, pençeleri ve çamurdan yapılmış kolyelerdir ve birçoğu oval ve dışbükey formundadır.

Şekil 16- Soldaki fotoğraflarda (A, B, C, D), El Rayo'daki kazılarda bulunan dört kolye ucu. Sağdaki fotoğraflarda (A, B, C), Santa Isabel ve Ometepe Adası'nda bulunan üç kolye ucu. M.S. 300-800 yılları arasında tarihleniyor.⁸
(McCafferty, 2010)

Vücudu süslemek ve işaretlemek için kullanılan fayans mühürler sadece Santa Isabel'de bulunmuştur. Bu mühürlerin bir kısmı damga mühürler olup, bir kısmı da rulo şeklindedir ve çam ağacının külleri ile vücudu dekore etmek için kullanıldığı tahmin edilmektedir (McCafferty, 2010).

⁸ Soldaki fotoğraf: A'da kakao kabını andıran dışbükey çamurdan kolye ucu; B'de gözyaşı damlası şeklinde seramik kolye ucu; C ve D'de elle şekillendirilmiş hayvan kemik ve pençeleri. Sağdaki fotoğraf: Kırıktan seramiklerden yeniden biçimlendirilmiş oval, yuvarlak ve kare kolye uçları.

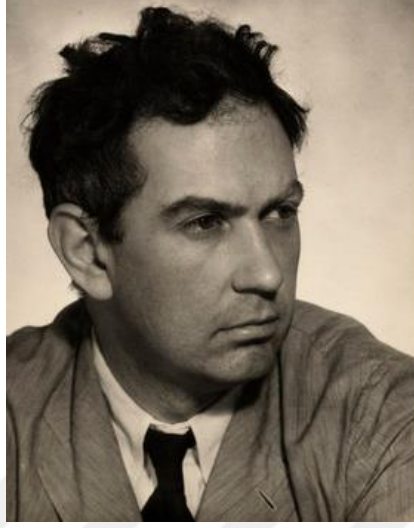
Şekil 17- Santa Isabel’de keşfedilen fayans mühürler. A’daki mühür rulo şeklinde; B’deki damga mühür. M.S. 300-800 yılları arasına tarihleniyor.
(Mc Cafferty, 2010)

Seramik eski uygarlıklardan günümüze dek takı yapımında ana veya yan malzeme olarak karşımıza çıkmış, bulunan örnekler sayesinde, dönemin modası ve ticaret hayatı gibi konularda fikir edinmemizi sağlamıştır.

2.3 Günümüzde Seramik Parçaların Takıda Kullanımı

19.yy sanat alanındaki hızlı gelişmeler ve farklı akımlar diğer sanat alanları gibi takı sanatını da etkilemiş ve başka fikirlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Sadece değerli metal ve taşların kullanıldığı kuyumculukta 20.yy sonlarına doğru işlevi dışlama ve malzemeyi farklılaştırma fikri ön plana çıkar. Takılar zanaat ürünü olmaktan çok sanat eseri olur ve sanatsal ilk takılar 1950 yıllarında heykeltıraş ve ressam Alexander Calder tarafından yapılır (Yeşilmen, 2018).

2.3.1. Alexander Calder

Şekil 18- Alexander Calder (1898-1976)

Modern zamanın en iyi ve sevilen Amerikalı sanatçılardan biri olarak kabul edilen Alexander Calder, en çok görsel olarak büyüleyici ve çekici heykelleri ile tanınmıştır. Seyyar havada asılı ve hava akımları tarafından etkinleştirilmiş metal levha ve kablo bileşenlerini, ilk defa heykel tasarımlarında kullanarak ünlenmiştir (Warren, 2018).

Resim, heykel gibi sanatın birçok alanı ile ilgilenmiş olan Calder, 1950’li yıllardan sonra, takı tasarımı çalışmaları da yapmıştır. Takı çalışmalarında daha çok metal levha ve kablo ile seramik, cam ve taşları birleştirmiştir. Takıları daha çok ailesi ve arkadaşları için yapmıştır ve takı alanında daha az tanınır olmasının sebeplerinden birisi budur (Stamberg, 2008).

Tanınmış sergi küratörü Elisabeth Argo, Calder’ın takı çalışmaları ile ilgili şunları söyler: “Takı tasarımı onun yaptığı ayrı bir şey değildi... Onun heykeltıraşlığının ayrı bir yüzüydü”, “O bir kuyumcu değildi. (Yaptığı çalışmalarda) kaynak yoktur... O (metal) kabloyu alıyor ve hiç kimsenin yapmadığı şeyleri yapıyor. Basit bir kablo ile.” (Stamberg, 2008).

Aşağıda, Calder'ın seramik ve metal levha/kablo kullanarak yaptığı iki takı Şekil 19 ve 20'de görülebilir.

Şekil 19- Seramik ve pirinç kablodan yapılan kolye. New York'ta Calder Vakfında sergilenmektedir.

(<http://www.calder.org>)

Şekil 20- Seramik ve pirinç kablodan yapılan yüzük. New York'ta Calder Vakfında sergilenmektedir.

(<https://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=92736081?storyId=92736081>)

2.3.2 Anna Kırakova

Anna Kırakova Berlin`de yaşıyan Bulgaristan doğumlu seramik takı sanatçısıdır. Tasarımlarında ana malzeme olarak sırlı/sırsız porseleni, pastel veya şeffaf beyaz renklerinde, gümüş ile birleştirerek kullanır. Koleksiyonlarının temel parçalarını oluşturan eserler gündelik ve doğal nesnelerden esinlenmiştir. Metal kablolarla asılı porselen küpeler, geometrik formlarda oluşturulmuş porselen parçalarından yapılmış takılar, porselenden yapılmış yaprak ve çanlar, birbirinden ayrılmayacak şekilde bağlı porselen halkalardan yapılmış kolyeler bu eserlerden bir kısmıdır. Kırakova, eserlerinde porselenin zengin içeriğini en yalın haliyle sunar (<https://annakirakova.de/en/about>).

Şekil 21- Porselen halkalar ve gümüş zincirden yapılmış kolye.

(<https://annakirakova.de/en>)

Şekil 22- Beyaz pastel renkli porselen toplar ve gümüşden yapılmış kolye ve küpeler.

(<https://annakiryakova.de/en>)

2.3.3 Anna Kitsou

Yunanistanlı bir sanatçı olan Anna Kitsou, günümüzde seramik takıların en güzel örneklerini sunan sanatçılardan birisidir. Eserlerinde seramik parçaları ön planda tutar ve diğer bileşenleri ise oldukça minimal düzeyde kullanır. Sanatını genel olarak şöyle betimler: “Seramik bir takı vücudumuzun sahip olduğu enerjiye sahiptir. Doğanın dört temel unsuru olan toprak, su, ateş ve havanın birleşiminden oluşmuştur. (Takı) insan vücuduyla bütünleşir, onun sıcaklığını alır... Ben, Yunanistan ve diğer kültürlerden ilham alırım. Eserlerimin her parçasında, kompozisyon, harmoni ve dengeye önem veririm.” (<https://www.annakitsou.com/en>)

Şekil 23- Seramik takılar ve Seramik parçalardan oluşan dantel kolyeler.

(<https://www.annakitsou.com/en>)

2.3.4 Ruth Tomlinson

Ruth Tomlinson Londra'da yaşayan ünlü bir İngiliz takı tasarımcısıdır. Tomlinson'un çalışmaları yaşamdan ölüme hayatın döngüleri fikrinden ve doğadaki hızlı değişimden esinlenmiştir. Yakın çevresiyle etkileşim halinde olmayı sevdiğini ve üretim aşamasında planlamadan içten doğan keşiflere ve gözlemlere açık olduğunu söyler. Çalışmalarında konik şekilli porselen parçaları ile gümüş ve altın kullanır (Bosworth, 2010: 103).

Şekil 24- Porselen, oksidize gümüş ve altından yapılmış yüzükler.
(Bosworth, 2010: 103)

Şekil 25- Gümüş ve porselenden yapılmış küpeler.
(Bosworth, 2010: 103).

2.3.5 Daisy Choi

Londra`da yaşayan tanınmış takı tasarımcılarından bir diğeri de tasarımlarıyla birçok ödül kazanmış Daisy Choi`dur. Geleneksel kuyumculuk tekniklerinde uzmanlaşmıştır ve tasarımlarında seramik, değerli maden ve inci taneleri kullanır (Bosworth, 2010: 93).

Şekil 26- Oksidize gümüş ve porselen parçadan yapılmış kolye.

(Bosworth, 2010: 85, 93)

2.3.6 Joy Bosworth

Joy Bosworth tanınmış bir İngiliz seramik sanatçısıdır. Çalışmaları daha çok seramik takı ve çömler üzerinedir. Seramik takı çalışmalarında seramiği gümüş ve tekstil ürünleriyle birleştirir (Bosworth, 2010: Arka kapak).

Şekil 27- Bosworth`ün Raku seramik, atkı ve sağdaki resimde, bunlara ek olarak, gümüşten yapılmış takıları.

(Bosworth, 2010: 41, 87)

2.3.7 Claire Ireland

Çoğunlukla heykel çalışmaları ile tanınan İngiliz seramik sanatçısı Claire Ireland'ın, tıpkı Calder gibi seramik takı çalışmaları da bulunmaktadır. Sanatı Brancusi, Garcia ve Calder gibi heykeltıraş ve ressamlardan etkilenmiştir. Ireland, pratikliğin sınırlarını zorlayan, sıradan olmayan malzemelerin kullanıldığı ve heykelsi takılardan ilham aldığını ifade eder (Bosworth, 2010: 97).

Şekil 28- Ireland'ın sarar pişirimli seramik ve gümüş iğneden yapılmış broşu.

(Bosworth, 2010: 97)

2.3.8 Türkiz Çam

Sanat dallarında disiplinler arası geçisin önemini, yaptığı çalışmalarla anlatan Türkiz Çam, seramik malzemeyi kuyumculuk sanatında büyük bir ustalıkla kullanmıştır. Yaptığı çalışmaları sanat eserine çeviren tasarımları ve disiplinler arası çalışmaları, güzel sanatın her dalının birbirinden bağımsız ve birbiriyle iç içe olması gerektiğini anlatmaktadır. İzmir Borsa kapısı, Kaftan ve İzmir Balkon Evleri bu eserlerden bazılarıdır.

Kuyumcu ustası ve sanatçısı Türkiz Çam, İzmir, Çeşme doğumludur. Türkiz Çam, yaptığı çalışmalar ve eserlerle Türkiye’de örnek bir usta olmuştur. 1970 yılında İngiltere Kraliçesi Elizabeth ve Prenses Anna için İzmir saat kulesinin 11 cm boyutunda minyatür kopyasını gümüşten yapmıştır (Kerimi, 2007).

Şekil 29- Sağda altın, gümüş ve İznik Çini deseni kullanılmış seramik parça ile oluşturulmuş Kaftan. Ortada Platin ve İznik çinisinden yapılmış yüzük. Solda altın ve İznik çini deseni kullanılarak oluşturulmuş Broş.
(Kerimi, 2007)

2.3.9 Kutsal Tansel Susam

Kutsal Tansel Susam 1963 doğumludur. İstanbul Üniversitesi Arkeoloji Bölümü mezunu, kuyumcu ustası ve takı tasarımcısıdır. Kuyumculuk sanatında kullandığı teknikler yanında, seramiklerden mozaik çalışmaları yapmaktadır. Bu teknikte İtalya ve dünyada cam parçalarından micromosoic adı altında mozaik üretiminden etkilenmiştir. Antik mücevher görünümü kazandıran mikro mozaik olarak adlandırdığı bu çalışmalarında renkli seramikler kullanmaktadır.

Renkli seramikler 1200 °C derecede pişirilmektedir. Susam’ın uyguladığı teknikte, seramik bünyeye öğütülmüş renkli camlar karıştırılarak hazırlanır. Plaka ince bir şekilde açılır ve milimetrik ölçülerde düz şeritler halinde kesilir. Resim veya motif,

hazırlanan 24 ayar altın çerçeve içine yapıştırılır ve ince şeritler halinde kesilen seramik çubuklar mozaik yapımında kullanılır. Üzerinde ince cam tozları olduğu için hazırlanan mozaik seramik, çizilmeden ve renkleri solmadan cilalanabilir. Mikro mozaik üretiminde kullanılan bu bünye reçetesi, sır olarak saklanmaktadır.

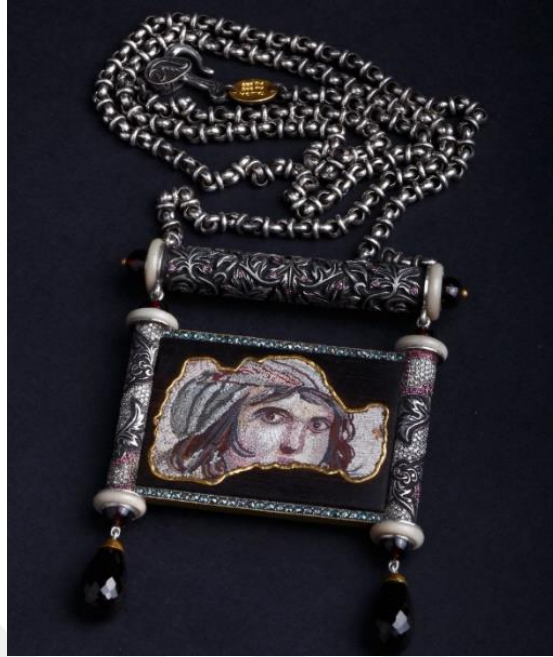
Tarihi dokulardan esinlenerek hazırladığı çalışmaları Şekil 30 ve 31’de görülebilir.

Şekil 30- Renkli seramik ve pırlantadan yapılan kol düğmeleri.⁹

(<http://www.tamgakuyumculuk.com>)

⁹ Pırlanta ve süslü abanozdan yapılmış bu kol düğmelerinde, gövde içine binlerce yıl önce yapılmış mozaiklerden bir detay işlenmiştir. Kullanılan mozaikler renkli seramiklerden yapılmış ve 24 ayar altın çerçeve içine yerleştirilmiştir.

Şekil 31- Çingene kızı mozaik kolye.¹⁰
(<http://www.tamgakuyumculuk.com>)

2.3.10 Angeliki Papadopoulou

Seramik sanatçısı Angeliki Papadopoulou 1964 Selanik doğumludur. Yunanistan, İtalya ve Almanya’da seramik eğitimleri almış, birçok uluslararası sempozyumlara katılmıştır. Bazı çalışmalarında geleneksel el yapımı makarnalardan esinlenerek, yenir yerine giyilen seramikleri yaratır. Bu takı çalışmalarında seramik parçalarını pamuk ipliği ile birbirine bağlar. Sanatçı Agelinki’nin çalışmaları Yunanistan ve yurtdışında sergilenmektedir.

¹⁰ Orijinali Gaziantep müzesinde bulunan GAIA mozaığının tüm detaylarına sadık kalınarak yapılan, 12 bin mikro mozaik parçasından oluşan bu kolyenin orijinalinden tek farkı 2 m değil, 5 cm ölçülerinde olmasıdır.

Şekil 32- Makarnalardan esinlenerek yapılan seramik takı çalışmaları

(<http://ochrablue.blogspot.com/2015/08/angeliki-papadopoulou-nikolas-bliatkas.html>)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

UYGULAMALAR

3. BÖLÜM

UYGULAMALAR

3.1 Uygulamalar Üzerine Eser Metni

Uygulamalarda seramik malzeme olarak kırmızı çamur, stoneware ve porselen çamuru kullanılmıştır. Seramik malzemelerin bir kısmı renklendirilmiş ve sırlanmıştır. Dekorlama tekniğinde doku ön plana çıkarılmıştır. Şekil 35'te, uygulamalarda kullanılan seramik malzemelere örnekler verilmiştir.

Şekil 35 A'da görülen topaç şeklindeki parçalarda porselen çamuru farklı dekor boyalar ile karıştırılarak kırmızı, sarı, kiremit, açık ve koyu mavi renkler ile renklendirilmiştir. Koyu renkli bünyelere dekor boyalarının katkı oranı, %10 iken, açık renklerin ise %20'dir. İki veya üç farklı renk ve büyüklükteki çamurlar, elde hafif bir şekilde çok kısa bir süre yuvarlanıp top hale getirildikten sonra, birbirine renkleri karışmadan tutunması sağlanmıştır. Daha sonra düz zemine konulan çamur toplar, metal bir plaka ile üzerinde dairesel hareketler uygulanarak biçimlendirilmiştir. Bu şekilde, renkleri birbirine karışmadan renkli çamurların birbirine kaynaşması sağlanmıştır. Topların bir kısmı 1200 °C derecede sadece bisküvi pişirimi yapılmıştır. Topların diğer kısmı 950 °C derece bisküvi pişirimi yapıldıktan sonra, şeffaf sır ile sırlanmış ve 1230 °C derece ikinci pişirimi yapılmıştır. Fırın 1230 °C dereceye geldiğinde, sırn pürüzsüz bir yapıya kavuşması için 20 dakika boyunca ısı korunmuştur.

Şekil 35 D'de görülen seramiklerde, porselen çamuru renklendirilmeden, bazılarında doku çalışması yapıldıktan sonra, sırlı ve sırsız olarak yukarıda tarif edildiği gibi pişirimi yapılmıştır.

Şekil 35 C'de görülen seramikler için, porselen çamuru ve renklendirilmiş porselen çamuru, plaka halinde açılıp iç içe sarıldıktan sonra, el ile şekillendirilmiştir. Oluşturulan bünyeden farklı formlarda kesilen parçalar, yukarıda tarif edildiği biçimde sırlı ve sırsız olarak pişirilmiştir.

Şekil 35 G’de görülen seramik parçalar, beyaz ve renklendirilmiş porselen çamurlarına Mokume Gane tekniği uygulanarak elde edilmiştir. Kuyumculukta kullanılan bu teknikte, farklı metaller üst üste getirilip, preslenir. Sonra, metal üzerine farklı oyuklar açılarak tavllanır ve silindirden geçirilir. Bu işlem birkaç defa arka arkaya tekrarlanır. Sonuç olarak, metal üzerinde ağaç damarı görüntüsü elde edilir.

Şekil 35 B’de görülen seramikler için, kırmızı çamur üzerine beyaz astar hazırlanarak sigrafitto tekniği uygulanmıştır.

Şekil 35 E’de görülen seramikler üzerine Sagar pişirimi uygulanmıştır. Bu uygulamada, stoneware çamurundan şekillenen yapraklar farklı bakır teller ile serbest sarılarak hazırlanmıştır. Şamot çamurundan hazırlanan kap içine gömülmüştür. Kapın kapağı ince bir şekilde delinerek hazırlanmış, kapın kapağı kapatılarak bütün halinde pişirimi yapılmıştır. Bu parçaların üzerine, pişirilmeden önce, bakır sülfat, bakır karbonat, krom oksit, kobalt oksit, tuz, kahve, sürülmüştür.

Şekil 35 F’de görülen seramikleri hazırlamak için, kırmızı çamur ve stoneware 35 C’de tarif edilen yöntem ile çamur, plaka halinde açılıp iç içe sarıldıktan sonra, el ile şekillendirilmiştir. Çift renkli parçalar elde edilmiştir.

Yapılan uygulamalarda, takıdaki diğer malzemeler destekleyici malzeme olarak kullanılmıştır. Yukarıda bahsedilen seramik parçalarla birlikte, gümüş ve pirinç metalleri kullanılmıştır.

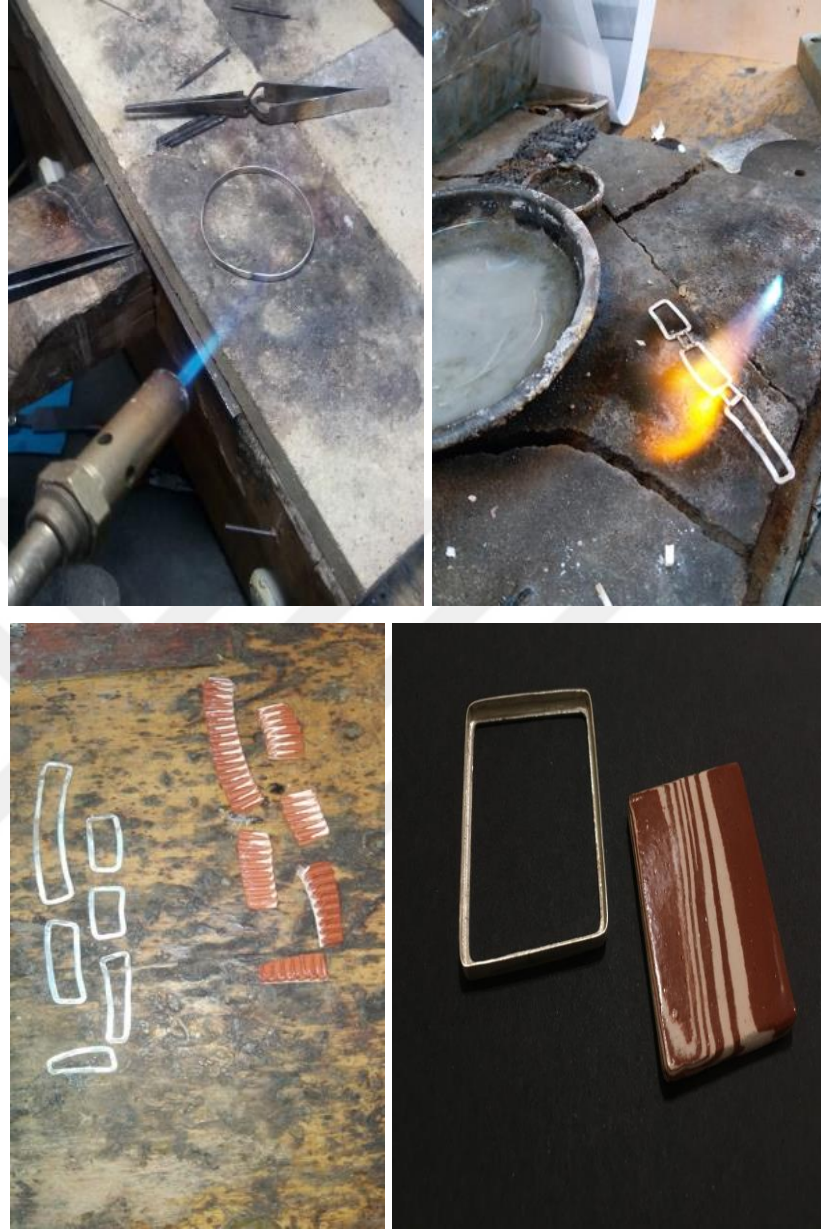
Çalışmaların bir kısmında temel kuyumculuk yöntemleri şu şekilde uygulanmıştır; kullanılacak metal, bir pota içerisinde şaloma yardımıyla eritilir. Erime anında kalıba dökülen metal soğumaya bırakılır. Plaka ve tel levha için parçalar tavlansın ve bu işlem için silindir ve tel hadde kullanılır. Tavlama, metalin çalışma sırasında çatlamaması ve kırılmaması için uygulanan ısıtma yöntemidir.

Şekil 33- Gümüşün eritilmesi, tel ve levha dereceye dökülmesi, metalin tavlanması, tel ve plaka haline getirilmesi

(Fotoğraflayan: Yunus Emre Şahin)

Yapılan çalışmaların bir kısmı yuvalı tasarımlardır. Bu çalışmalarda, kafes şeridi istenilen mikronda hazırlanır. Seramik parçanın etrafına sarılarak, uçları kaynaklanır ve kullanılan seramik parçanın yuvası oluşturulur. Bu yuva kafes olarak da adlandırılmaktadır.

Şekil 34- Parçaya uygun kefesin oluşturulma aşamaları

(Fotoğraflayan: Alev Kerimi)

Zımparası yapılan kafes, düz plakaya kaynaklanır. Belirli et kalınlığında kafes altı boşaltma işlemi freze ile delinip, kıl testere ile uygulanır. Yuvaya yerleştirilen seramik parça sıvama ve yapıştırma mihlama yöntemiyle yuvaya oturtulur. Metaller üzerine doku

ve benzeri yüzey süslemesi farklı başlıklarda freze yardımıyla yapılır. Form ve biçim kazandırılan metal, son olarak cilalanır.

Uygulama raporunda yapılan takılarda tasarımların çıkış noktası farklı seramik çalışmaların takıda kullanılmasıdır. Belli bir ritim ve dengede oluşan bu koleksiyon adını, insanoğlu ile yoğrulan, su ve ateşle buluşan topraktan alır. ‘Seramiği Taşımak’ adlı bu koleksiyon 30 eserden oluşmaktadır. Deri gümüş ve diğer malzemeler seramiği destekleyen tamamlayıcı malzeme olarak kullanılmıştır.

‘Bahar’ adlı eserde, kuyumculukta uygulanan Makume Gane tekniği (Bkz. Bölüm 3.1) çamur üzerine uygulanmıştır. Çamur üzerinde uygulanan bu metal tekniği, metalde bıraktığı etkinin aynısını çamur üzerinde de bırakmıştır. Uygulama sonunda, birbirinden farklı yüzeylerin iç içe olduğu görülmüştür. Farklı renk ve zengin görselliği ile etkileyici bir görünüme sahiptir. Sonuç olarak metal üzerinde yapılan süsleme tekniklerinin, aynı yöntemlerle farklı malzemeler kullanılarak çamur üzerine uygulanabilirliği görülmüştür. Makume Gane tekniği ile oluşturulan seramik parçaların yuvaları gümüş metal ile hazırlanmış ve birbirleriyle bütünleştirilerek ‘Tılsım’ adlı bileklik yapılmıştır.

‘İnsan’ adlı bu eser çalışma düşünce özgürlüğünü sınırlamak ve insanları belli bir kalıba sıkıştırmak isteyen insan zihniyetinden esinlenerek tasarlanmıştır. Gümüş metal ve porselen parçaların bir arada kullanıldığı bu eserde, porselen parçalar üzerine güverse yani gümüş toplar yerleştirilmiştir.

Doğadan esinlenerek tasarlanmış ‘Yakamoz’ adlı seramik broş gümüşten yapılmıştır. Seramik parçanın yuvası gümüş kafes ile hazırlanıp kaynaklanır. Yapım aşamasında gümüş plaka kıl testere ile kesilerek şekillendirilmiştir.

Dünya yörüngesinden esinlenerek tasarlanan ‘Yörünge’ adlı çalışma iki seramik parçayı taşıyan gümüş bir bileziktir. Bilezik kolu 400 mikron kalınlığında gümüş telden oluşmuştur.

Gezegenerden etkilenererek tasarlanan ‘Gezegener’ adlı eser bir çift gümüş küpedir. Kırmızı beyaz ve kırmızı çamurdan yapılmış, dört parça seramik kullanılmıştır.

‘Kötümser’ adlı bu çalışma gümüş metalden yapılmış seramik küpedir. Kırmızı çamurdan doku verilerek yapılan seramik parça bu çalışmada gümüş çerçevenin üzerine oturtulmuştur.

‘Tutunuş’ adlı bu eser seramik parçalardan oluşan gümüş broştur. Parçaların bir arada tutunmasını aralarındaki gümüş plakalar sağlamaktadır. Her bir seramik parça için alt yuva gümüşten hazırlanmış ve birbirine kaynaklanmıştır. Kırmızı ve beyaz çamur kullanılmıştır.

Gözbebeğinden esinlenerek tasarlanmış, ‘seramik göğüs takısı’ adlı takı gümüş malzeme ile desteklenmiş, deri ile tamamlanmıştır. Seramik parçalar üzerine doku çalışması yapılmıştır.

‘Yaprak dökümü’ adlı eser sagar pişirimi yapılan seramik parçalar boyun takısı olarak tasarlanmış ve gümüş telden hazırlanan yuvalar üzerine oturtulmuştur.

‘Buluşma’ adlı eserde, seramik parçanın uçlarına gümüş yuvalar ayrı ayrı hazırlanmış boyun halkası olarak seramik deri ile birleştirilmiştir. Porselenin takı tasarımında tamamlayıcı bir malzeme olarak kullanılabilirliği ve dayanıklılığını göstermek amaçlanmıştır.

‘Şövalye yüzük’ adlı bu eserde uygulamada porselen çamurundan hazırlanan ve birbirine karışmayan renkli top seramik parçalardan biri kullanılmıştır. 80 mikron pirinç levha kıl testere ile kesilerek yüzük kolu oluşturulmuştur. Hazırlanan seramik parça yuva içine yerleştirilmiş ve mihlanmıştır.

‘Toprak’ adlı eserde, çift renkli seramik, gümüşten hazırlanan şapka yuva içerisine mihlanmış, kafesin kenarları pirinç tel ile kaynatılarak çerçevelendirilmiştir. Seramik parça çamur halindeyken kurumaya bırakıldıktan sonra zımparalanarak alttaki beyaz dokunun çıkması sağlanmıştır. Deri tamamlayıcı bir malzeme olarak kullanılmıştır.

‘Üç Mevsim’ adlı eserde kuyumculukta uygulanan Makume Gane tekniği ile hazırlanan seramik parçalar kendi içinde renkli damarları ile dikkat çekmektedir. Yapılan denemelerden seçilen üç ayrı seramik parça kullanılmıştır. Bu eserde seramik parçalar, gümüş ve deri ile desteklenerek daha da kuvvetlendirilmiştir.

‘Kadın’ adlı eserde seramik kolye ucu, kadına uygulanan şiddet vurgulanmak istenmiştir. Kullanılan seramik parça Makume Gane tekniği ile hazırlanmıştır. Hazır zambak döküm, yarım kadın maskı, mat siyah boya ile boyanmıştır. Deri tamamlayıcı malzeme olarak kullanılmış ‘Kadın’ adlı eser, kolye ucu olarak tasarlanmıştır.

Atıkların neden olduğu yüzen yeni kıtanın oluşumundan etkilenecek tasarlanan ‘Dünya’ adlı eserde, gümüş ve deri kullanılmıştır. Seramik parçalar deri üzerine yapıştırılmıştır.

‘Dans’ adlı eserde 220 mikronluk pirinç tel, ege ile saksafon formunda şekillendirilmiştir. İnciyi andıran porselen parça yuvasına yapıştırılarak mihlanmıştır. Deri ile bütünleştirilerek tamamlanmıştır.

‘Umut’ adlı eserde metal üzerine doku çalışması yapılmıştır. Metal üzerine konulan başka dokulu metal bir arada tavlanarak silindirden geçirilmiş ve dokunun metal üzerine geçmesi sağlanmıştır. Metal levha üzerinde ki doku izleri yaşanmışlıkları ve porselen parça, saflığı ve umudu yansıtmaktadır. Umut adlı eserin birleştirici malzemesi deri ile yapılmıştır.

‘Tutsak’ adlı eserde 140 ve 80 mikronluk pirinç teller birbirlerine kaynaklanarak pense ile şekillendirilmiştir. Elde hazırlanan porselen, kullanılmış ve sıvama yöntemiyle metal yuvasına mihlanmıştır. Sıvama, düz pense ucuyla eşit ölçüde bastırılarak taşın yuvaya sıkıştırılmasıdır. Pirinç klips el ile yapılmış deri ile tamamlanmıştır.

‘Çırpınış’ adlı eser, pirinç levhaya balık formu verilerek uçları göverse (metal toplar) yapılan 90 mikron kalınlığındaki kılçık görünümlü teller ile tasarımı desteklenmiştir. Damla formunda sırlı porselen parça tırnaklı mihlama ile yuvaya

yerleştirilmiştir. Atıkların arasında yaşam mücadelesi veren canlılardan esinlenerek tasarlanmıştır.

‘Yaşam 1’ adlı eserde yaprak görünümlü seramik, deri ve gümüş ile bütünleştirilerek takı seti oluşturulmuştur. Pişirim sırasında üzerinde oluşan tellerin efektleri ve üzerindeki yaprak doku baskısı hayat izleri olarak yorumlanmaktadır.

‘Yaşam 2’ adlı eserde ‘Yaşam 1’ adlı eserin koleksiyonundaki kullanılan seramik malzeme, sarılı bakır tel içinden deri geçirilerek takının gövdesi oluşturulmuş ve tasarım metal, seramik ve deri ile bütünleştirilmiştir.

‘Işıltı’ adlı eserde, arkeolojik buluntulara ait hayvan kaburgalarından yapılmış ilk takı örneklerinden esinlenerek tasarlanmıştır. Beyaz ve renkli sırsız porselenden yapılmış, ışıltılı bir görünüme sahip delikli boncuklar, misina ve plastik boru boncuk ile bütünleştirilmiştir. Işıltı adlı eser, kolye, bileklik ve küpe olarak oluşturulmuştur.

Bugünün yaşanmışlıklarının yarının yaşanılacaklarına gebe olduğunu anlatan ‘Doğum’ adlı eser, gümüş tel ve gümüş parçalarla bütünleştirilerek el ile şekillendirilmiş sırlı porselen çamuru kullanılmıştır. Porselen üzerine gümüş yaprak varak uygulanmıştır.

Minimal tasarım uygulanan ‘Su Damlası’ adlı eserde, uygulamada hazırlanan porselen çamur bünyeli, beyaz ve mavi, iki renkli sırsız seramik, pirinç tel ve deri ile birlikte kullanılmıştır. Seramik parçanın altına, uygulama sırasında delinerek kanal açılmıştır. Kıl testere ile hazırlanan yuvaya, seramik mihlanmıştır. Tavlama, tesviye, cila işlemleri yapılarak eser tamamlanmıştır.

‘Hayat Ağacı’ adlı eserde, sırlı porselenden yapılan iki renkli parça ile yuvalı çalışma yapılmıştır. Gümüş levha üzerine seramik parçanın yuvası kaynatılıp, sıvama yöntemi ile seramik parça mihlanmıştır. Kıl testere ile gümüş levha üzerine insan damarlarından esinlenerek ağaç dalları görünümü işlenmiştir. Bu eserde, ağaç insanı temsil etmektedir ve pirinç, gümüş ve porselenin uyumundan kaynaklanan estetik zenginlik göze çarpmaktadır.

Gümüş tellerle tasarlanan porselen kolye ucu üzerine el ile şekillendirilerek doku hissi verilmiştir. ‘Aşk’ olarak adlandırılan bu eserde porselenin saflığı, parlaklığı ve zarif görünüşü aşkın saflığını anlatmaktadır.

‘Atmosfer’ adlı eserde, beyaz ve kırmızı çamurun içice kaynaşmasının verdiği uyum, gümüş ile desteklenerek ön plana çıkmıştır. Yüzük kolu gümül metalden yapılmıştır.

‘Geçmeyen Geçmiş’ adlı bu eser Sigrafitto tekniği ile dekorlanan seramik, metaller ve deri ile tasarlanmış iki parça kolye ucundan oluşmuştur.

‘Mucize’ adlı eserde, ilk olarak, gümüş yüzük parçaları ayrı ayrı hazırlanır ve kaynaklanır. Seramik parçanın sivri kısmı elmas çark ile zımparalanır. Cilası ve tesviyesi yapılan yüzük yuvası üzerine, seramik parça yerleştirilir. Yüzük kolu gümüşten yapılmıştır.

Yapılan uygulamalarda, seramiğin takı tasarımında alternatif malzeme olarak kullanılabileceği ve tasarıma çeşitlilik kazandırdığı görülmüştür.

‘Antik’ adlı eserde, pense ile pirinç tel farklı motiflerde şekillendirilmiştir. Şekillendirme işlemi yapılmadan önce pirinç tel şaloma ile tavlannmıştır. Kolay şekil alması sağlanan tel, porselen parça ile bütünleştirilmiştir. 35 A da kullanılan yöntem ile bu eserin seramik parçası oluşturulmuştur.

3.2 Eser Kataloğu

Şekil 35- Uygulamalarda kullanılan seramik malzemeler (2019)

(Fotoğraflayan: Alev Kerimi)

Şekil 36- Bahar (2019)

Seramik gümüş bileklik

17cm x 2cm

(Fotoğraflayan: Alev Kerimi)

Şekil 37- İnsan

Porselen gümüş kolye ucu

4cm x 4cm

(Fotoğraflayan: Alev Kerimi)

Şekil 38- Yakamoz (2019)

Seramik Gümüş broş

9 cm x 7.5cm

(Fotoğraflayan: Alev Kerimi)

Şekil 39- Yörünge (2019)

Seramik gümüş bilezik

6cm x 8cm

(Fotoğraflayan: Alev Kerimi)

Şekil 40- Gezegenler (2019)

Seramik, gümüş küpe

6cm x 1.5cm

(Fotoğraflayan: Alev Kerimi)

Şekil 41- Kötümser (2019)

Seramik ve gümüş

5cm x 1cm

(Fotoğraflayan: Alev Kerimi)

Şekil 42- Tutunuş (2019)

Seramik, gümüş broş

13cm x 3.5cm

(Fotoğraflayan: Alev Kerimi)

Şekil 43- Seramik Göğüs Takısı (2019)

Porselen ve gümüş

16cm x 7cm

(Fotoğraflayan: Alev Kerimi)

Şekil 44- Yaprak Dökümü (2019)

Stoneware, gümüş kolye

30cm x 9cm

(Fotoğraflayan: Alev Kerimi)

Şekil 45- Buluşma (2019)

Porselen, gümüş ve deri

23cm x 18cm

(Fotoğraflayan: Alev Kerimi)

Şekil 46- Şovalye (2019)

Pirinç ve porselen yüzük

4cm x 2cm

(Fotoğraflayan: Alev Kerimi)

Şekil 47- Toprak (2019)

Gümüş, pirinç ve seramik

14cm x 17.5cm

(Fotoğraflayan: Alev Kerimi)

Şekil 48- Üç Mevsim (2019)

Porselen, gümüş ve deri

9cm x 8cm

(Fotoğraflayan: Alev Kerimi)

Şekil 49- Kadın (2019)

Porselen, deri ve gümüş

5cm x 3cm

(Fotoğraflayan: Alev Kerimi)

Şekil 50- Dünya (2019)

Porselen, gümüş ve deri

6cm x 6cm

(Fotoğraflayan: Alev Kerimi)

Şekil 51- Dans (2019)

Pirinç ve porselen

2.3cm x 7.2cm

(Fotoğraflayan: Alev Kerimi)

Şekil 52- Umut (2019)

Pirinç ve porselen

10.5cm x 5.8cm

(Fotoğraflayan: Alev Kerimi)

Şekil 53- Tutsak (2019)

Pirinç ve porselen

3.5cm x 7.8cm

(Fotoğraflayan: Alev Kerimi)

Şekil 54- Çırpınış (2019)

Pirinç ve porselen

9cm x 2.5cm

(Fotoğraflayan: Alev Kerimi)

Şekil 55- Yaşam 1 (2019)

Gümüş, deri ve stoneware

Küpe: 3.5cm x 5cm

Kolye: 5.5cm x 6.5cm

(Fotoğraflayan: Alev Kerimi)

Şekil 56- Yaşam 2 (2019)

Deri, bakır ve stoneware

16cm x 11cm

(Fotoğraflayan: Alev Kerimi)

Şekil 57- Işıltı (2019)

Plastik ve porselen

Kolye uzunluk ve çapı: 49.8cm x 1.4cm

Bileklik uzunluk ve çapı: 22cm x 1.4cm

Küpe: 3cm x 6cm

(Fotoğraflayan: Alev Kerimi)

Şekil 58- Doğum (2019)

Gümüş ve porselen

10cm x 5.5cm

(Fotoğraflayan: Alev Kerimi)

Şekil 59- Su Damlası (2019)

Pirinç ve Porselen

12cm x 5.5cm

(Fotoğraflayan: Alev Kerimi)

Şekil 60- Hayat Ağacı (2019)

Pirinç, gümüş ve porselen

6cm x 4.5cm

(Fotoğraflayan: Alev Kerimi)

Şekil 61- Aşk (2019)

Gümüş ve porselen

2cm x 5.5cm

(Fotoğraflayan: Alev Kerimi)

Şekil 62- Atmosfer (2019)

Deri, gümüş ve seramik

Yüzük: 2cm x 3cm

Kolye: 5.5cm x 5.5cm

(Fotoğraflayan: Alev Kerimi)

Şekil 63- Geçmeyen Geçmiş (2019)

Gümüş, deri ve seramik

4.2cm x 5.5cm

(Fotoğraflayan: Alev Kerimi)

Şekil 64- Mucize (2019)

Gümüş ve porselen

2.5cm x 3.5cm

(Fotoğraflayan: Alev Kerimi)

Şekil 65- Antik (2019)

Pirinç ve porselen

6cm x 6.5cm

(Fotoğraflayan: Alev Kerimi)

SONUÇ

İnsanoğlu, varoluşundan bu yana, toplumda sosyal ve ekonomik statüsünü göstermek için, inançsal nedenlerle ve gösteriş, beğenilme arzusu gibi psikolojik nedenlerle takı takma ihtiyacı duymuştur. Bilim ve teknolojinin gelişimiyle birlikte, batıl inançlar azalmış ve kişinin sosyal ve ekonomik statüsünü göstermek için kullandığı araçlar artmıştır. Bunun sonucu olarak, takı takma ihtiyacında psikolojik nedenler ön plana çıkmıştır.

Özellikle, 1950’lerde gelişen anlayışla birlikte, takıda tasarımın ve sanatsal değerinin ağırlığı artmış ve değerli metaller dışında kullanılan malzemelerin çeşitliliği çoğalmıştır. Seramiğin ucuz olması, kolay şekillendirilebilmesi, çeşitli yöntemlerle arzu edildiği gibi renklendirilip parlatılabilmesi ve genel olarak sanatsal tasarımda esneklik imkânı sunması nedeniyle takı tasarımında tercih edilen bir malzeme olmaya başlamıştır.

Uygulama çalışmalarımızın bir kısmında kuyumculuk sanatı öne çıkmış ve seramik malzeme minimal tutulmuş, çoğu kısmında ise kullanılan seramik malzeme öne çıkmıştır. Sırlı ve sırsız uygulanabilen seramik bünyelerin kuyumculuk teknikleriyle işlenerek yapıldığı bu çalışmalarda, seramiğin takı tasarımında sunduğu zanaatsal serbestlik vurgulanmaktadır.

Kuyumculukta metal üzerinde yapılan süsleme ve uygulama tekniklerinin aynı yöntemlerle farklı araç gereçler ve malzemeler kullanarak çamur üzerine uygulanabilirliği görülmektedir. Seramik ve metal takı tasarımında birlikte kullanılabilir, bütünleştirilerek farklı yorumların ortaya çıkması sağlanabilir. Bu raporu hazırlama sırasında disiplinler arası dengenin önemi de amaç edinilmiştir. Yapılacak tasarımlarda sınır tanımayan bir malzeme olan seramiğin kırılganlığı bir dezavantaj gibi görünse de, çamurun gerektiğinde yüksek derece pişirimle dayanıklılığı arttırılarak değerli metallerle kullanılabileceği görülmektedir.

Son on yıl içinde seramik takılara duyulan ilgi artmıştır, zamanla daha da artmaktadır. Seramik çalışmaların takı sanatında ve yapımında kullanılması, takı tasarımındaki malzeme arayışına cevap olarak gösterilebilir.

KAYNAKÇA

Kitaplar

ALEXIOUS, Stylianos (1991). Minos Uygarlığı, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul.

BOSWORTH, Joy (2010). Ceramic Jewelry, The American Ceramic Society, Ohio.

KÖROĞLU, Gülden (2004). Anadolu Uygarlıklarında Takı, Ege Yayınları, İstanbul.

NICHOLSON, Paul T. (1998). Materials and Technology, in: gifts of the Nile Ancient Egyptian Faience, Londra.

ÖKSE, Ayşe Tuba (1999). Onasya Arkeolojisi Seramik Terimleri, Arkeoloji ve Sanat Yayınları.

PETERSON, Jan and Susan (2012). Çeviri: Sevim Çizer. Seramik Yapıyoruz, Karakalem Kitabevi Yayınları.

SEVİM, Sibel (2007). Seramik: Dekorlar ve Uygulama Teknikleri, Yorum Sanat Yayınevi.

ŞENOCAKLI, Naci ve Eser (2008), Mücevhercinin Sırları, Beta Yayınları.

TÜRE, Altan (2011). Dünya Kuyumculuk Tarihi: 1. Cilt, İstanbul Kuyumcular Odası Yayınları.

TÜRE, Altan (2012). Dünya Kuyumculuk Tarihi: 2. Cilt, İstanbul Kuyumcular Odası Yayınları.

WILLIAMS, Dyfri ve OGDEN, Jack (1994). Greek Gold: Jewellery of the Classical Word, Londra, British Museum Press.

Makaleler

ACARTÜRK, Buket (2012). Mısır (Pastası) Çamurlarında Kuru ve Sulu Semantasyon Yöntemleriyle Pişirim, 6. Uluslararası Eskişehir Pismiş Toprak Sempozyumu, ss. 9-22.

GÖNENÇ, Serkan (2012). Geçmişten Günümüze Seramik Takılar, 6. Uluslararası Eskişehir Pismiştir Toprak Sempozyumu, ss. 259-274.

GRASAR, J. A., NIKOLIC, E. and ROGIC, D. (2012). Wreath-Its Use and Meaning in Ancient Culture. Journal of the Center of Empirical Researches and Religion, ss. 341-358.

MAXWELL, K. R. (1977). Sources of Sumerian Goldwork from Brotherton Library, University of Leeds, A Preliminary Report, Volume 39, Issue 1, ss. 1-2.

MCCAFFERTY, Geoffrey and Sharisse (2010). Bling and Things: Ornamentation and Identity in Pacific Nicaragua, Identity Crisis: Archaeological Perspectives on Social Identity, Proceedings of the 42nd Annual Chacmool Archaeology Conference, ss. 243-252.

YEŞİLMEN, Nesrin (2018). Giyilebilir Sanat Örneği olarak 21. Yüzyılda Seramik Takılar, İdil Dergisi, Cilt 7, Sayı 50, ss. 1251-1255.

YOSEF, Bar (1998). Evolutionary Anthropology, Volume 6, Issue 5, ss. 165.

Basılmamış Kaynaklar

ASLAN, Taliha (2006). Öküzini Magrasi Epi-Paleolitik Donem Süs Objeleri, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi.

ENGİN, Didem A. (2013). Anadolu'daki Tarih Öncesi Ana Tanrıca Figürlerinin Misir Pastası ve Metal Kullanılarak Çağdaş Taki Formunda Uyarlanması, Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi.

KERİMİ, Alev (2008). Türkiz Cam ile Özel Röportaj.

İnternet Kaynakları

Angeliki Papadopoulou Kişisel Websitesi,
<http://ochrablue.blogspot.com/2015/08/angeliki-papadopoulou-nikolas-bliatkas.html>.

Anna Kiryakova Kişisel Websitesi, <https://annakiryakova.de/en>.

Anna Kitsou Kişisel Websitesi, <https://www.annakitsou.com/en>.

Antiques Navigator, <https://www.antiquesnavigator.com>.

British Museum, <https://www.britishmuseum.org>.

The Calder Foundation, <http://www.calder.org>.

The Daily Times, <https://dailytimes.com.pk/257966/the-history-art-and-culture-of-jewelry/>.

Warren, L. (2018). *Alexander Calder*. ENCYCLPEDIA BRITANNICA:
<https://www.britannica.com/biography/Alexander-Calder>

The Foundation of Hellenic World,
<http://www.ime.gr/chronos/01/en/nl/culture/jewellery.html>.

Google Maps, maps.google.com

Stamberg, S. (22 Haziran 2008), *Arts & Life*, National Public Radio:
<https://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=92736081?storyId=92736081>

Tamga Kuyumculuk, <http://www.tamgakuyumculuk.com>.

ÖZGEÇMİŞ

Adi Soyadı: Alev Kerimi

Doğum Yeri: İzmir

Doğum Tarihi: 26.09.1981

Eğitim Bilgileri

Yüksek Lisans: Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Seramik ve Cam Tasarımı Anasanat Dalı, 2008 – Devam ediyor

Lisans: Mersin Üniversitesi, Takı Teknolojisi ve Tasarımı Yüksekokulu Kuyumculuk Bölümü, 2005-2008

Önlisans: Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Altıntaş Meslek Yüksekokulu, Uygulamalı Takı Teknolojisi, 1999-2001

Lise: Mehmet Seyfi Eraltay Lisesi, 1995-1998

Meslek Hayatı

Türkiye Halk Oyunları Federasyonu'na bağlı olarak Halk Oyunları 2. Kademe Antrenör, 1999 – Halen Devam Etmekte